PRO STEIN

Investeren in de toekomst

Dank u wel, voorzitter. Geacht college, leden van de raad en kijkers thuis.

We zijn vandaag op 12 november bijeen en over een paar dagen komt de Sint weer aan in Nederland. Maar als je deze begroting leest, lijkt het alsof hij in Stein al is gearriveerd.

Een cadeautje voor de mensen in Stein maar een grote kostenpost voor de gemeente. En eerlijk is eerlijk: voor 2027 staat Stein er financieel goed voor. We presenteren een positief saldo, ook wanneer we de incidentele baten en lasten buiten beschouwing laten.

Vanaf 2028 wordt het beeld minder vanzelfsprekend. Het ravijnjaar werpt zijn schaduw vooruit en de financiële ruimte neemt af. Toch staat Stein er nog altijd beter voor dan veel gemeenten.

Juist daarom moeten we verder kijken dan de korte termijn. Wat PRO betreft is dit hét moment om te investeren in de toekomst. Niet alleen in stenen en infrastructuur, maar vooral in mensen, in bestaanszekerheid en goede voorzieningen.

Want de kracht van Stein zit niet alleen in gezonde financiën, maar vooral in de inwoners die hier wonen, opgroeien en oud worden. Daar moeten we vandaag de juiste keuzes voor maken.

Investeringen in de openbare ruimte

Wij willen het college complimenteren met de investeringen in de openbare ruimte. Hoewel er regelmatig wordt gemopperd over de hoeveelheid werkzaamheden in onze gemeente, zien wij dat juist als een teken van een financieel gezonde gemeente die vooruitkijkt.

Liever tijdelijke overlast door werkzaamheden dan blijvende ergernis over gaten in de weg, onveilige situaties of infrastructuur die eigenlijk jaren geleden al vervangen had moeten worden.

PRO vindt het daarom positief dat Stein nu investeert op het moment dat de financiële ruimte er is. Uitstel van noodzakelijke projecten betekent immers niet dat ze verdwijnen. Sterker nog, over twee of drie jaar zullen dezelfde werkzaamheden waarschijnlijk alleen maar duurder zijn geworden.

Wel vragen wij het college om projecten waar mogelijk beter op elkaar af te stemmen en inwoners tijdig en duidelijk mee te nemen in de planning. Zo beperken we de overlast en vergroten we het begrip voor de werkzaamheden. Want hoe noodzakelijk investeringen ook zijn, de menselijke maat moet altijd centraal blijven staan.

Korting afvalstoffenheffing

Maar voorzitter, moeten wij vanavond eigenlijk nog wel over deze begroting debatteren? Ligt het besluit niet al vast?

Bij de BERAP 2026 heeft deze raad unaniem ingestemd met een motie om de mogelijkheden rondom de afvalstoffenheffing te onderzoeken en de resultaten vervolgens met de raad te bespreken. Dat laatste is echter niet gebeurd. Er is geen onderzoek met de raad besproken; er ligt simpelweg een uitgewerkt voorstel in de begroting.

Dat roept bij ons een principiële vraag op. Het is immers de gemeenteraad die een opdracht heeft gegeven en uiteindelijk beslist de gemeenteraad over de begroting. Toch zien wij al interviews van de wethouder waarin over deze maatregel wordt gesproken alsof deze al is vastgesteld. Dat vinden wij opmerkelijk.

Om de rollen van de raad te beoordelen hebben wij de literatuur er nog eens op nageslagen. In de CMB-krant van 2026 stond de volgende passage: "We spreken wel over een dualistisch stelsel, waarbij de gemeenteraad en het college van B&W gescheiden rollen spelen, maar in de achterkamertjes wordt er volop overlegd tussen wethouders en de coalitiepartijen ... Raadsvergaderingen worden daarmee praatsessies voor de bühne, te nemen besluiten staan immers op voorhand al vast. Is dat democratisch?"

Laat het helder zijn: democratisch is wel besloten om een kortingsregeling te onderzoeken. Eén mogelijke uitwerking daarvan ligt nu voor in de begroting. Wij waarderen bovendien de intentie van het college om iets terug te doen voor onze inwoners. Maar wij kunnen ons niet vinden in de gekozen uitvoering.

Voor ruim één miljoen euro wordt er een cadeautje voorgesteld die huishoudens gemiddeld ongeveer twee euro per maand voordeel oplevert. Voor veel inwoners zal dit nauwelijks merkbaar zijn. En voor inwoners die het moeilijk hebben is dit hooguit een pleister op een open wond.

Daar komt nog bij dat deze regeling tijdelijk is. Zodra de korting afloopt, verdwijnt het voordeel voor inwoners, terwijl de gebruikelijke prijsstijgingen gewoon doorgaan. Daarmee schuiven we het probleem vooral vooruit.

PRO had daarnaast liever gezien dat dit geld gerichter was geïnvesteerd in de toekomst of ingezet voor de mensen die het echt nodig hebben. Vorig jaar is onderzocht hoeveel inwoners en kinderen wij extra zouden kunnen bereiken door uitbreiding van de minimaregelingen. De kosten daarvan bedragen slechts een fractie van het bedrag dat nu wordt ingezet voor deze tijdelijke korting.

Of Steinerbos, in 2025 bleek er nog een investering nodig voor het park, kunnen wij niet beter investeren in de toekomst van Steinerbos waar onze inwoners nog jarenlang profijt van kunnen hebben?

PRO staat niet achter een cadeautje vandaag maar kiest voor een investering in morgen.

Moties:

Voorzitter, als wij kiezen voor de toekomst, laten we dan ook echt investeren in structurele oplossingen die op de lange termijn resultaat opleveren.

Daarom hebben wij samen met Steins Belang een motie ingediend om te onderzoeken welke aanvullende maatregelen mogelijk zijn om afval beter te scheiden en recyclebare grondstoffen uit het restafval te houden.

Wij zien namelijk dat het Rijk vanaf 2028 de belasting op het verbranden van restafval fors wil verhogen. Omgerekend kan dat voor huishoudens flink oplopen terwijl de belasting op recyclebare stromen nagenoeg gelijk blijft.

Dat zien wij niet als een bedreiging, maar als een kans. In plaats van een tijdelijke boekhoudkundige korting kunnen wij investeren in structurele maatregelen die leiden tot minder restafval, meer recycling en lagere kosten voor onze inwoners.

Daarom dienen wij deze regionale motie in. Niet alleen in Stein, maar ook in Sittard-Geleen wordt een vergelijkbare motie ingediend. Want als gemeenten binnen de Westelijke Mijnstreek gezamenlijk optrekken, kunnen we meer bereiken dan ieder afzonderlijk.

Minder restafval betekent een schonere leefomgeving én lagere kosten voor onze inwoners.

Daarnaast zien wij dat ook CMB en DOS het belang van betere en toegankelijke afvalscheiding onderschrijven. Daarom dienen wij samen met deze partijen een tweede motie in om te onderzoeken of Stein, net als Sittard-Geleen, voorzieningen kan aanbieden bij ons milieupark.

Dit gaat om een tegeltaxi, elektrische bakfiets en aanhangwagen. Daarmee kunnen we onze inwoners helpen om afval en herbruikbare materialen naar de milieustraat te brengen. We helpen inwoners praktisch, verbeteren de afvalstromen en zetten opnieuw een stap naar een schonere en duurzamere gemeente.

Maar een duurzame gemeente gaat over meer dan afval alleen. Het gaat ook over de kwaliteit van onze leefomgeving en de gezondheid van onze inwoners. En juist daar speelt Chemelot een belangrijke rol.

Chemelot

De afgelopen jaren is Chemelot regelmatig in het nieuws geweest. Tegelijkertijd lopen er onderzoeken naar de effecten van chemische stoffen op de gezondheid van inwoners in de regio. De signalen die daarbij naar voren komen, stellen ons niet gerust.

Laat daar geen misverstand over bestaan: PRO erkent het grote economische belang van Chemelot voor onze mensen en onze regio. Maar economische belangen mogen nooit zwaarder wegen dan de gezondheid van mensen.

Mede daarom zijn wij verheugd dat de Provinciale Staten hebben besloten om aan te sluiten bij de Pilot Meten en hiervoor een kwart miljoen euro beschikbaar te stellen op initiatief van GroenLinks-PvdA.

Wij roepen het college op de provincie hierin zoveel mogelijk te ondersteunen. Door samen te werken met de provincie en buurgemeenten kunnen de mogelijke gezondheidseffecten beter in beeld gebracht worden, inwoners van betrouwbare informatie voorzien en werken aan vertrouwen. Zo wordt er geïnvesteerd in een toekomstbestendig en duurzaam Chemelot.

Motie extra middelen Maaskei

Bij deze begroting spreken we veel over de toekomst. En investeren in de toekomst betekent meer dan geld op de bank houden. Het betekent keuzes maken, die ook over tien, twintig of zelfs vijftig jaar nog waarde hebben.

Daarom dienen wij samen met Steins Belang en de VVD een motie in om middelen die naar verwachting in 2027 zullen terugvloeien naar de reserve, opnieuw in te zetten voor een voorziening waar generaties profijt van zullen hebben: de nieuwbouw van OBS De Maaskei.

Goed onderwijs en goede voorzieningen voor kinderen zijn investeringen in de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van Urmond. We weten dat bouwprojecten gedurende de uitwerking vaak duurder worden. Juist daarom is het verstandig nu vooruit te denken en de financiële basis van dit project te versterken.

Wat PRO betreft is de keuze simpel: als er ruimte ontstaat, investeren we die liever in een school waar kinderen straks kunnen leren en ontwikkelen. Want een investering in de jeugd is een investering in de toekomst van onze gemeente.

De Grous

Investeren in de toekomst betekent investeren ook in de plekken die een gemeenschap sterk maken. Dat geldt voor scholen zoals de Maaskei, maar net zo goed voor ontmoetingsplekken in onze dorpen. Daarmee komen we bij de Grous.

Voorzitter, over de Grous maken veel inwoners en verenigingen zich zorgen. Zij hebben het gevoel dat zij niet langer welkom zijn in het hart van Stein. Dat raakt aan meer dan een gebouw; het raakt aan de maatschappelijke functie die een dorpshart vervult.

Een sterke gemeenschap heeft plekken nodig waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, waar verenigingen kunnen groeien en waar inwoners zich verbonden voelen met elkaar en hun dorp.

Juist die ontmoetingsplekken zijn van groot belang voor de leefbaarheid van Stein, nu en in de toekomst.

Daarom vragen wij het college om snel samen met inwoners en verenigingen te werken aan een oplossing. Want een toekomstbestendige gemeente bouw je niet alleen met woningen, wegen en voorzieningen, maar vooral met mensen.

Laten we er daarom voor zorgen dat de Grous weer wordt wat zij hoort te zijn: een gastvrije ontmoetingsplek en een maatschappelijk hart waar inwoners en verenigingen ook in de toekomst terecht kunnen.

Afsluiting

Deze begroting laat zien dat Stein er financieel goed voor staat maar zichzelf niet rijk moet rekenen. En juist daarom vinden wij dat de gemeente geen cadeautjes moet geven, maar moet investeren in structurele oplossingen.

Vanavond hebben wij gesproken over het belang van investeren in de openbare ruimte, onze mensen, onze verenigingen, onze diensten, onze gezondheid, ons onderwijs en onze toekomst. Telkens komt dezelfde vraag terug: kiezen we voor een korte termijn of durven we te investeren in de toekomst?

PRO staat positief tegenover de begroting maar vindt dat een tijdelijke korting misplaatst is. Wij hadden liever gezien dat er geld wordt geïnvesteerd in structurele oplossingen voor onze gemeente. Daarom dienen wij 3 moties in:

1. Om te onderzoeken welke aanvullende maatregelen wij kunnen nemen voor het recyclen,
2. Om te onderzoeken of wij in onze inwoners kunnen ondersteunen bij het milieupark;
3. Om extra te investeren in onze scholen.

PRO kiest voor structurele oplossing. Voor een Stein dat vooruitkijkt. Voor een Stein dat investeert in mensen, in gemeenschappen en in de volgende generatie.

Want de beste investering die we kunnen doen, is ervoor zorgen dat onze inwoners er over tien jaar beter voor staan dan vandaag.

Tot zover de eerste termijn, dankuwel.